

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. liepos 19 d.*

„Antroji ir Šeštoji PVM direktyvos — Pirkimo mokestis — Permokos grąžinimas — Palūkanų mokėjimas — Taisyklės“

Byloje C-591/10

dėl *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* (Jungtinė Karalystė) 2010 m. lapkričio 25 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. gruodžio 14 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Littlewoods Retail Ltd ir kt.

prieš

Her Majesty's Commissioners for Revenue and Customs

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot ir A. Prechal, teisėjai R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet (pranešėjas), D. Šváby ir M. Berger,

generalinė advokatė V. Trstenjak,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. lapkričio 22 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Littlewoods Retail Ltd ir kt.*, atstovaujama QC D. Anderson, L. Rabinowitz ir baristerio S. Elliott,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos C. Murrell, padedamos QC D. Wyatt,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze, K. Petersen ir J. Möller,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir N. Rouam,
- Kipro vyriausybės, atstovaujamos K. Lykourgos ir E. Symeonidou,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels,

* Proceso kalba: anglų.

- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos H. Leppo,
- Europos Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir C. Soulay,

susipažinęs su 2012 m. sausio 12 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su Sąjungos teisės, susijusios su apmokestinamojo asmens patirtų finansinių nuostolių dėl jo sumokėtos per didelės pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) sumos atlyginimu, išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Littlewoods* grupės bendrovių (toliau – *Littlewoods*) ir *Her Majesty's Commissioners for Revenue and Customs* (toliau – *Commissioners*) dėl *Littlewoods* patirtų finansinių nuostolių dėl permokėto PVM kompensacijos taisyklių.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 1967 m. balandžio 11 d. Antrosios tarybos direktyvos 67/228/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendros pridėtinės vertės mokesčio sistemos struktūra ir taikymo tvarka (OL 71, 1967, p. 1303, toliau – Antroji direktyva) 8 straipsnyje ir A priedo 13 punkte apibrėžiama PVM apmokestinamoji vertė, būtent kiek tai susiję su priekių tiekimu ir paslaugų teikimu.
- 4 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23; toliau – Šeštoji direktyva) 11 straipsnio C skirsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Atsisakymo, grąžinimo, visiško ar dalinio neapmokėjimo atveju arba kai kaina sumažinama tiekimui jau įvykus, apmokestinamoji vertė yra atitinkamai sumažinama laikantis valstybių narių nustatytų sąlygų.

Tačiau visiško ar dalinio neapmokėjimo atveju valstybės narės šios taisyklės gali netaikyti.“

Jungtinės Karalystės teisė

- 5 1994 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme (*Value Added Tax Act 1994*, toliau – VATA 1994) įtvirtintos teisės nuostatos dėl PVM administravimo, surinkimo ir išieškojimo, taip pat skundų pateikimo tvarkos specializuotame teisme. Pagal šį įstatymą *Commissioners* gali išieškoti apmokestinamųjų asmenų mokėtiną, bet nesumokėtą PVM, o šie asmenys gali susigrąžinti kaip PVM sumokėtas sumas, kurių jie neturėjo mokėti. Jis taip pat apima nuostatas dėl palūkanų nuo apmokestinamųjų asmenų mokėtinų sumų *Commissioners* bei nuo pastarųjų mokėtinų sumų apmokestinamiesiems asmenims mokėjimo.
- 6 VATA 1994 80 skyriuje nustatyta:

„Per daug priskaičiuoto arba permokėto PVM įskaitymas arba grąžinimas

1. Jei apmokestinamasis asmuo

a) už nustatytą ataskaitinį laikotarpį (nesvarbu, kada jis pasibaigė) *Commissioners* pateikė PVM deklaraciją ir

b) nurodė kaip mokėtiną pardavimo mokestį sumą, kuri nebuvo mokėtinas pardavimo PVM,

Commissioners šią sumą įskaito apmokestinamajam asmeniui.

<...>

1B. Jei asmuo nustatytu ataskaitiniu laikotarpiu (nesvarbu, kada jis pasibaigė) *Commissioners* kaip PVM sumokėjo sumą, kurios jis neturėjo sumokėti, dėl kitų priežasčių nei

a) suma, kuri nebuvo mokėtina kaip pardavimo PVM, deklaracijoje buvo nurodyta kaip pardavimo mokestis, <...>

<...>

Commissioners grąžina apmokestinamajam asmeniui taip sumokėtą sumą.

2. *Commissioners* tik tuomet sumą įskaito arba grąžina pagal šį skyrių, jei šiuo tikslu pateikiamas prašymas.

2A. Kai

a) dėl prašymo pagal šį skyrių, atsižvelgiant į 1 poskyrį arba 1A poskyrį, pirma minėta suma turi būti įskaityta apmokestinamajam asmeniui ir

b) įskaičius sumas pagal šį įstatymą, likusi visa suma ar jos dalis paliekama įskaityta apmokestinamajam asmeniui,

Commissioners visą likusią įskaitytą apmokestinamajam asmeniui sumą jam išmoka (arba grąžina).

<...>

7. Išskyrus šiame skyriuje nustatytus atvejus, *Commissioners* neįskaito arba negrąžina jokios deklaruotos arba sumokėtos kaip PVM sumos, jei toks PVM nebuvo mokėtinas.“

7 Kai prašymas pagal VATA 1994 80 skyrių patenkinamas, apmokestinamasis asmuo taip pat gali reikalauti nuo permokėtos sumos sumokėti palūkanas, skaičiuojamas pagal VATA 1994 78 skyriaus nuostatas. Šiame skyriuje numatoma:

„Palūkanos, kurios tam tikrais atvejais mokamos dėl padarytų oficialių klaidų

1. Jei dėl *Commissioners* klaidos apmokestinamasis asmuo

a) *Commissioners* kaip mokėtiną pirkimo mokestį deklaravo sumą, kurios jis neturėjo mokėti kaip pirkimo mokesčio, todėl *Commissioners* pagal 80 skyriaus 2A poskyrį turi jam sumokėti (arba grąžinti) šią sumą, arba

b) pagal 25 skyrių nepateikė prašymo įskaityti sumą, kai jis turėjo teisę prašyti ją įskaityti, todėl ją *Commissioners* turi sumokėti apmokestinamajam asmeniui, arba

- c) [kitais atvejais nei tie, kurie reglamentuojami pirma nurodytame a arba b punkte] kaip PVM sumokėjo *Commissioners* sumą, kurios jis neturėjo mokėti kaip PVM, ir ją dėl šios priežasties *Commissioners* turi grąžinti apmokestinamajam asmeniui, arba
- d) pavėluotai iš *Commissioners* gavo jam mokėtiną sumą, susijusią su PVM,

Commissioners, jei ir tiek, kiek jie neprivalėtų to daryti pagal kitas nei šio skyriaus nuostatos, apmokestinamajam asmeniui sumoka palūkanas nuo šios sumos už atitinkamą laikotarpį, laikydamiesi toliau nurodytų šio skyriaus nuostatų.

<...>

3. Palūkanos pagal šį skyrių apskaičiuojamos vadovaujantis 1996 m. Finansų įstatymo [*Finance Act 1996*] 197 skyriuje nustatyta norma. <...>“

- 8 Pagal VATA 1994 78 skyrių mokėtinos palūkanos skaičiuojamos atsižvelgiant į 1996 m. Finansų įstatymo 197 skyrių ir į 1998 m. Reglamentą dėl oro keleiviams taikomų mokesčių ir kitų netiesioginių mokesčių (*Air Passenger Duty and Other Indirect Taxes (Interest Rate) Regulations 1998*). Pagal šias nuostatas, taikant 78 skyrių, nuo 1998 m. norma skaičiuojama pagal formulę, grindžiamą šešių tarpuskaitos bankų vidutine paskolų palūkanų norma, vadinama „orientacine norma“. Kiek tai susiję su laikotarpiu nuo 1973 m. iki 1998 m., šios normos nurodytos šio reglamento 7 lentelėje. Pagal 78 skyrių taikytina norma apskaičiuojama iš orientacinės normos atėmus 1%. Pagal 78 skyrių „referencinis laikotarpis“ apibrėžiamas kaip laikotarpis, už kurį turi būti mokamos palūkanos. Kalbant apie pagrindinę bylą, šis laikotarpis prasidėjo tą dieną, kai *Commissioners* gavo PVM permoką, ir baigėsi dieną, kai jie leido grąžinti sumą, nuo kurios mokėtinos palūkanos.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

- 9 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, nuo tada, kai Jungtinėje Karalystėje 1973 m. pradėtas taikyti PVM, ieškovės pagrindinėje byloje, išskyrus holdingo bendrovę *Littlewoods Limited*, vykdė kataloginę prekybą į namus. Vykdydamos šią prekybą bendrovės per „agentų“ tinklą platino katalogus ir prekiaavo juose nurodytomis prekėmis. Agentai gaudavo komisinius už jų ar jiems tarpininkaujant sudarytus pardavimo sandorius (toliau – pirkimas per trečiuosius asmenis). Šie komisiniai, kurie galėjo būti mokami grynaisiais pinigais, buvo mokami už praeityje pačių agentų atliktus pirkimus arba (taikant padidintą komisinių tarifą) už būsimus pirkimus.
- 10 Nuo 1973 m. iki 2004 m. spalio mėn. už pirkimus per trečiuosius asmenis mokėti komisiniai neteisingai buvo laikomi atlygiu už agentų bendrovei *Littlewoods* suteiktas paslaugas. Tiek pagal Sąjungos teisę, tiek pagal nacionalinę teisę, jie turėjo būti laikomi nuolaida praeityje atliktiems pirkimams, jei buvo mokama grynaisiais pinigais ar jie taikomi šiems pirkimams, arba būsimų pirkimų nuolaida, jei buvo taikomas padidintas komisinių tarifas būsimiems pirkimams. Taigi *Littlewoods* mokėjo per didelę PVM sumą už tam tikrus prekių tiekimus ar paslaugų teikimus, nes jos neteisingai manė, kad apmokestinama suma už jų tiekias prekes yra didesnė, nei buvo iš tiesų.
- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad permokėtos sumos nebuvo teisėtai mokėtinos pagal Direktyvą 67/228, kiek tai susiję su ankstesniais metais nei 1978 m., ir pagal Direktyvą 77/388 nuo minėtų metų.
- 12 *Littlewoods* pateikė *Commissioners* prašymus grąžinti PVM permoką. Nuo 2004 m. spalio mėn. *Commissioners* grąžino *Littlewoods* 204 774 763 GBP PVM permokos. Šis grąžinimas buvo atliktas pagal VATA 1994 80 skyrių.

- 13 Kartu su šiuo grąžinimu pagal VATA 1994 78 skyrių buvo išmokėta 268 159 135 GBP paprastųjų palūkanų suma.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pareikštame ieškinyje *Littlewoods* reikalauja kitų sumų, kurios bendrai sudaro apie 1 milijardą GBP. Jos tvirtina, kad ši suma atitinka naudą, kurią Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė gavo naudodamasi pagrindinėmis mokesčio permokos sumomis. *Littlewoods* tvirtina, kad ši suma buvo apskaičiuota pagal paskolų sudėtinių palūkanų normą, kuri per aptariamą laikotarpį buvo taikoma Jungtinės Karalystės vyriausybės gaunamoms paskoloms. Apskaičiuojant šią sumą atsižvelgta į sumokėtas paprastasias palūkanas.
- 15 Pagrindinėje byloje *Littlewoods* remiasi dviem ieškinių rūšimis pagal nacionalinę teisę, t. y. ieškiniu dėl neteisėtai surinktų mokesčių grąžinimo, paprastai vadinamu „*Woolwich* ieškiniu“ („*Woolwich claim*“), ir ieškiniu dėl sumų, sumokėtų dėl teisės klaidos, grąžinimo („*mistake-based claim*“).
- 16 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad *Woolwich* ieškiniui taikomas šešerių metų nuo mokesčio permokos sumokėjimo senaties terminas, o ieškiniu dėl grąžinimo, pagrįsto teisės klaida, senaties terminas yra šešeri metai nuo dienos, kurią suinteresuotasis asmuo sužinojo apie klaidą arba galėjo apie ją sužinoti būdamas protingai rūpestingas.
- 17 Šis teismas mano, kad šie nacionalinėje teisėje numatyti senaties terminai atitinka Sąjungos teisės reikalavimus.
- 18 Pagrindinėse bylose neginčijama, kad:
- Nuo 1973 m. iki 2004 m. spalio mėn. *Commissioners* gavo ginčytinas PVM sumas pažeisdami Sąjungos ir nacionalinę teisę,
 - *Littlewoods* turi teisę susigrąžinti PVM permoką pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę, nes atitinkamos sumos buvo sumokėtos *Commissioners*,
 - *Littlewoods* taip pat buvo išmokėtos paprastosios palūkanos, apskaičiuotos ir sumokėtos pagal nacionalinės teisės nuostatas, ir
 - ieškiniu dėl valstybės civilinės atsakomybės už Sąjungos teisės pažeidimą sąlygos neįvykdytos.
- 19 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo, šiuo atveju negali būti pareikštas nė vienas iš *Littlewoods* nurodytų ieškinių. Šis teismas mano, kad PVM permoką galima susigrąžinti tik pateikus prašymą pagal VATA 1994 80 skyrių ir *Littlewoods* galėjo reikalauti palūkanų tik pagal šio įstatymo 78 skyrių. Todėl šių bendrovių pateikti prašymai, jei būtų atsižvelgiama tik į nacionalinę teisę, turėtų būti atmesti pagal 78 ir 80 skyrius.
- 20 Tačiau šis teismas abejoja, ar toks sprendimas atitinka Sąjungos teisę.
- 21 Tokiomis aplinkybėmis *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar, kai apmokestinamasis asmuo sumokėjo per didelę PVM sumą, kurią valstybė narė surinko pažeisdama Sąjungos teisės aktų, <...> susijusių su PVM, reikalavimus, valstybės narės nustatyta teisės gynimo priemonė atitinka <...> Sąjungos teisę, jei remiantis šia teisės gynimo priemone galima reikalauti, pirma, grąžinti pagrindines permokėtas sumas ir, antra, nuo šių sumų sumokėti paprastasias palūkanas, vadovaujantis nacionalinės teisės aktais, kaip antai [VATA] 1994 78 skyriumi?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, ar pagal <...> Sąjungos teisę valstybės narės teisės gynimo priemonėje turi būti numatytas, pirma, pagrindinių permokėtų sumų gražinimas bei, antra, sudėtinių palūkanų – kaip valstybei narei permokėtų sumų panaudojimo vertės mato – mokėjimas ir (arba) apmokestinamojo asmens piniginių sumų panaudojimo vertės praradimas?
3. Jei atsakymas tiek į pirmąjį, tiek į antrąjį klausimus būtų neigiamas, ką dar, be to, kad turi būti gražinamos pagrindinės permokėtos sumos, įskaitant permokų panaudojimo vertę ir (ar) palūkanas, turi apimti teisės gynimo priemonė, kurią valstybė narė privalo nustatyti pagal Sąjungos teisę?
4. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, ar pagal <...> Sąjungos teisės veiksmingumo principą reikalaujama, kad valstybė narė netaikytų nacionalinės teisės apribojimų (kaip antai [VATA] 78 ir 80 skyrių) jokiems pagal nacionalinę teisę pareikštiems ieškiniams arba teisių gynimo priemonėms, kuriomis apmokestinamasis asmuo galėtų remtis, jei nebūtų šių apribojimų, siekdamas pasinaudoti iš <...> Sąjungos teisės kylančia teise, kurią Teisingumo Teismas nustato atsakydamas į pirmąjį–trečiąjį klausimus, o gal pakaktų, kad nacionalinis teismas netaikytų tokių apribojimų tik dėl vieno kurio nacionalinio ieškinio ar teisių gynimo priemonės?

Kokiais kitais principais turėtų vadovautis nacionalinis teismas, darydamas iš <...> Sąjungos teisės kylančią teisę veiksmingą, kad būtų atsižvelgta į <...> Sąjungos teisės veiksmingumo principą?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 22 Šiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar suderinama su Sąjungos teise, susiklosčius tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai pažeidžiant Sąjungos teisę surinkta per didelė PVM suma buvo gražinta atitinkamam apmokestinamajam asmeniui, tai, kad pagal nacionalinę teisę numatytas paprastųjų palūkanų mokėjimas nuo šios sumos, o gal pagal Sąjungos teisę reikalaujama, kad nacionalinėje teisėje būtų numatytas sudėtinių palūkanų mokėjimas, atitinkantis permokėtos sumos naudojimo vertę ir (ar) prarastą jos panaudojimo vertę, o gal dar kita teisės gynimo priemonė, kurią, jei reikia, prašoma Teisingumo Teismo konkrečiai nurodyti. Jei ši taikytina nacionalinė norma būtų pripažinta nesuderinama su Sąjungos teise, kokias šio nesuderinamumo pasekmes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turėtų nustatyti.
- 23 Šiuo klausimu pirmiausia pažymėtina, kad, kaip matyti iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo sprendimo, pagrindinėje byloje *Littlewoods* pareiškė ieškinį ne dėl kompensacijos, susijusį su Jungtinės Karalystės padarytu Sąjungos teisės pažeidimu, bet ieškinį dėl pažeidžiant šią teisę surinkto PVM gražinimo.
- 24 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad teisė susigrąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę valstybėje narėje surinktus mokesčius yra Sąjungos teisės nuostatomis, kaip jas išaiškino Teisingumo Teismas, asmenims suteikiamų teisių pasekmė ir papildymas (žr., be kita ko, 1983 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *San Giorgio*, 199/82, Rink. p. 3595, 12 punktą bei 2001 m. kovo 8 d. Sprendimo *Metallgesellschaft ir kt.*, C-397/98 ir C-410/98, Rink. p. I-1727, 84 punktą). Taigi iš esmės valstybės narės privalo gražinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktus mokesčius (1997 m. sausio 14 d. Sprendimo *ComatEB ir kt.*, C-192/95-C-218/95, Rink. p. I-165, 20 punktas; minėto Sprendimo *Metallgesellschaft ir kt.* 84 punktas; 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Weber's Wine World ir kt.*, C-147/01, Rink. p. I-11365, 93 punktas bei 2006 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, Rink. p. I-11753, 202 punktas).
- 25 Be to, primintina, kad Teisingumo Teismas nusprendė, kad jei valstybė narė surinko mokesčius pažeisdama Sąjungos teisę, asmenys turi teisę į tai, kad būtų sugrąžintas ne tik neteisėtai surinktas mokestis, bet ir šiai valstybei sumokėtos arba jos surinktos su šiuo mokesčiu tiesiogiai susijusios

sumos. Tai taip pat apima nuostolius, patirtus dėl negalėjimo naudotis pinigų sumomis, kuriuos lėmė per anksti atsiradusi prievolė sumokėti mokesčių (žr. minėtų sprendimų *Metallgesellschaft ir kt.* 87–89 punktus bei *Test Claimants in the FII Group Litigation* 205 punktą).

- 26 Iš šios teismo praktikos matyti, kad valstybių narių pareigos gražinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktas mokesčių sumas kartu su palūkanomis principas išplaukia iš Sąjungos teisės.
- 27 Nesant Sąjungos teisės aktu, kiekviena valstybė narė savo vidaus teisės sistemoje turi numatyti sąlygas, kuriomis šios palūkanos turi būti mokamos, be kita ko, normą ir palūkanų apskaičiavimo būdą (paprastosios ar sudėtinės palūkanos). Šios sąlygos turi atitikti lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus, t. y. jos turi būti ne mažiau palankios nei panašioms reikalavimams pagal vidaus teisę taikomos sąlygos ir neturi būti tokios, kad Sąjungos teisės suteiktų teisių įgyvendinimas taptų praktiškai neįmanomas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *San Giorgio* 12 punktą; minėto 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Weber's Wine World ir kt.* 103 punktą bei 2005 m. spalio 6 d. Sprendimo *MyTravel, C-291/03*, Rink. p. I-8477, 17 punktą).
- 28 Taigi pagal nusistovėjusią teismo praktiką, atsižvelgiant į veiksmingumo principą, valstybei narei draudžiama daryti taip, kad Sąjungos teisės suteiktų teisių įgyvendinimas taptų praktiškai neįmanomas ar per daug sudėtingas (žr. 2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Wells, C-201/02*, Rink. p. I-723, 67 punktą bei 2006 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *i-21 Germany ir Arcor, C-392/04 ir C-422/04*, Rink. p. I-8559, 57 punktą).
- 29 Šiuo atveju konstatuotina, kad pagal šį principą reikalaujama, jog nacionalinės taisyklės, būtent susijusios su galbūt mokėtinų palūkanų skaičiavimu, nekliudytų apmokestinamajam asmeniui gauti adekvačią nuostolį, patirtų dėl neteisėto PVM mokėjimo, kompensaciją.
- 30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar taip yra tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, atsižvelgdamas į visas jos aplinkybes. Šiuo klausimu pažymėtina, jog iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo sprendimo matyti, kad pagal VATA 1994 78 skyrių *Commissioners* išmokėjo *Littlewoods* palūkanas nuo Sąjungos teisę pažeidžiant surinkto PVM. Taikant šias nuostatas *Littlewoods* buvo išmokėta 268 159 135 GBP paprastųjų palūkanų suma, tai buvo beveik už 30 metų mokėtinos palūkanos, daugiau nei 23 % viršijusios pagrindinę sumą, kuri sudarė 204 774 763 GBP.
- 31 Dėl patikrinimo, ar pagrindinėje byloje laikomasi lygiavertiškumo principo, primintina, jog šio principo laikymasis reiškia, kad atitinkama nacionalinė taisyklė turi būti vienodai taikoma tiek Sąjungos, tiek nacionalinės teisės pažeidimu grindžiamiems ieškiniams, kurių dalykas ir pagrindas panašūs. Vis dėlto lygiavertiškumo principas negali būti aiškinamas kaip įpareigojantis valstybę narę savo palankiausių vidaus tvarką taikyti visiems pareiškiamiems ieškiniams, susijusiems su tam tikra Sąjungos teisės sritimi. Siekdamas užtikrinti šio principo laikymąsi, nacionalinis teismas, kuris vienintelis tiesiogiai žino nacionalinės teisės procesines ieškinių dėl gražinimo pareiškimo prieš valstybę taisykles, turi patikrinti, ar procesinės taisyklės, skirtos vidaus teisėje iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių apsaugai užtikrinti, atitinka šį principą, ir išnagrinėti tariamai panašių vidaus teise grindžiamų ieškinių dalyką. Šiuo tikslu nacionalinis teismas turi patikrinti atitinkamų ieškinių panašumą, kiek tai susiję su jų dalyku, pagrindu ir pagrindinėmis aplinkybėmis (šiuo klausimu žr. 2009 m. spalio 29 d. Sprendimo *Pontin, C-63/08*, Rink. p. I-10467, 45 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 32 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, taikant VATA 1994 78 skyrių negali būti pareiškiamos dvi „common law“ numatytų ieškinių rūšys, būtent *Woolwich* ieškinys ir ieškinys dėl gražinimo, pagrįstas teisės klaida. Iš esmės prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar, konstatavus VATA 1994 78 ir 80 skyrių prieštaravimą Sąjungos teisei, juose įtvirtinto apribojimo netaikymas *Woolwich* ieškiniui pagrindinėje byloje reikėtų palūkanų mokėjimą, kuris atitinka Sąjungos teisę, o gal šis apribojimas turėtų būti netaikomas visiems „common law“ numatytiems ieškiniams ar teisių gynimo priemonėms.

- 33 Kaip matyti iš nusistovėjusios teismo praktikos, susidūręs su tokia situacija, kai teisės nuostata prieštarauja tiesiogiai taikomai Sąjungos teisei, nacionalinis teismas privalo tokios nacionalinės nuostatos netaikyti, ir ši pareiga neapriboja kompetentingų nacionalinių teismų galios iš įvairių vidaus teisės sistemoje egzistuojančių procedūrų taikyti tas, kurios tinkamos norint apsaugoti pagal Sąjungos teisę suteiktas individualias teises (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 1993 m. spalio 27 d. Sprendimo *van Gemert-Derks*, C-337/91, Rink. p. I-5435, 33 punktą, 1998 m. spalio 22 d. Sprendimo *IN. CO. GE. 90 ir kt.*, C-10/97-C-22/97, Rink. p. I-6307, 21 punktą ir 2009 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Filipiak*, C-314/08, Rink. p. I-11049, 83 punktą).
- 34 Atsižvelgiant į visus minėtus svarstymus, į pateiktus klausimus reikia atsakyti: Sąjungos teisę reikia aiškinti taip, kad pagal ją reikalaujama, jog per didelę PVM sumą, kurią atitinkama valstybė narė surinko pažeisdama Sąjungos teisės nuostatas PVM srityje, sumokėjęs apmokestinamasis asmuo turėtų teisę susigrąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktą mokestį ir gauti palūkanas nuo to mokesčio sumos. Nacionalinėje teisėje laikantis veiksmingumo ir lygiavertiškumo principų turi būti nustatyta, ar palūkanos nuo pagrindinės sumos turi būti skaičiuojamas pagal paprastųjų palūkanų, sudėtinių palūkanų ar kitą palūkanų sistemą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 35 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

Sąjungos teisę reikia aiškinti taip, kad pagal ją reikalaujama, jog per didelę pridėtinės vertės mokesčio sumą, kurią atitinkama valstybė narė surinko pažeisdama Sąjungos teisės nuostatas pridėtinės vertės mokesčio srityje, sumokėjęs apmokestinamasis asmuo turėtų teisę susigrąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktą mokestį ir gauti palūkanas nuo šio mokesčio sumos. Nacionalinėje teisėje laikantis veiksmingumo ir lygiavertiškumo principų turi būti nustatyta, ar palūkanos nuo pagrindinės sumos turi būti skaičiuojamas pagal paprastųjų palūkanų, sudėtinių palūkanų ar kitą palūkanų sistemą.

Parašai.